

Uredništvo: ulica sv. Frančiška
Kajžarjeva 20, I. nadstropje. Telefon: 11-57.
Izdajatelj: in od
Tiskarna: Tiskarna
Za mesec: 1. 7., 3 mesece: 19.30, pol leta 1. 32. — In celo leto 1. 57.
In izposojništvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Krivi smo, ker smo — živi!

»Dvanajstotica Slovanov aretiranih v Bocu radi upora proti orožnikom.« Pod tem naslovom pripoveduje predvčerajšnja »Sera« v dopisu iz Cedada o krvavih sporu neke družbe mladeničev v Bocu s tamošnjimi orožniki. Bilo je zvečer, igrali so na karte. Med tem sta prišla dva orožnika, ki sta bila na obhodu, v gostilno ter sta pozvala gostilničarja, naj prižge luč nad hišnimi vratmi, kar je gostilničar tudi takoj storil. Uzrši orožnika, so igralci začeli prepevati slovenske pesmi, pa tudi uporniške, med temi »Bandiera rossa« v slovenskem jeziku. Orožniki so pozvali mladeniče, naj prenehajo. Ti pa so se uprili in izrekli grožnje proti orožnikom, ki pa sta ohranila prisotnost duha — čeprav sta bila le dva proti dvanajstotici —, sta nasadila bodala in izpraznila lokal. Med spopadom so bili ranjeni dva civilista in en orožnik. Zunaj gostilne so mladeniči zopet napadli orožnika in v temi je bilo izstreljenih več hitcev iz puške in samokresa. Petnajst oseb iz družbe so vlovili, dočim se je dvema posrečilo pobegniti. Ta dva sta jugoslovenska dezerterja in protitalijanska propagandista.

Tako opisuje »Sera« ta dogodek. Mi nimamo se nobenega poročila iz Bova. Zato tudi ne izrekamo nikake sodbe. Izjavljamo pa odkrito, da iskreno obžalujemo ta dogodek, ako je opis v skladu z dejstvi. Ta »ako« pa povdarjamo, ker nekateri znaki vzbujajo dvome in domnevo, da je dopisnik »Sera« marsikaj drugače povedal, nego je bilo v resnici, oziroma, da je morda tudi kaj zamažal. Vse besedilo ovaja tendenco dopisnika — če niso morda v uredništvu kaj »popravili« in izpopolnili —, da bi tudi ta obžalovanja vredni dogodek porabili za novo gonjo proti našemu ljudstvu. Čemu naglašajo opetovano, da so oni mladeniči Slovenci? Saj je menda najnaravnejša stvar, da so v slovenskem Bocu tudi mladeniči Slovenci! Čemu naglašajo, da so peli slovenske pesmi? Mari je to zločin, če v slovenskem kraju mladeniči prepevajo v slovenskem jeziku? Če bi bili peli v turškem ali hotentotskem jeziku, bi »Sera« bržkone ne beležila tega dejstva s takim povdorkom. Razumemo — lepi namen »Sera«. Mladeniči so bili Slovenci in prepevali so slovenske pesmi. To pa je sovražstvo proti italijanskemu narodu in upornost proti državi. Radi tega dogodka v Bocu naj pade grda luč na vse naše ljudstvo! To je očitna tendenca dopisa.

Proti taki tendencioznosti moramo naslopati z vso odločnostjo in vsakdo, ki res želi, da bi prišlo do pomirjenja v naših krajih, mora oborožiti poizkus da se iz vsakega gostilniškega izgreda kuje političen kapital na škodo in v nesrečo našega ljudstva. Če so oni mladeniči res kaj zagrešili, naj jih vaden kazni po zakonu! Neodpustno pa je in brezvestno če se vsak tak dogodek izrablja in piše, kakor da je že slovensko petje obteževalna okolnost proti našemu ljudstvu.

Pa še nekaj moramo ugotoviti. Bilo je časov, ko so nam zagotavljali, da bomo imeli še več šol, nego smo jih imeli pod posredovanjem Društva narodov, bo položaj tem težji in resnejši, ker se ne da zamisliti nikaka druga mednarodna akcija. Poslaniška konferenca, ki je lahko zahtevala odškodnino od atenske vlade, nima potrebne kompetence za obravnavanje širšega vprašanja, ki je nastalo kot posledica zasedbe Krla. Na drugi strani pa se smatra, da so prišle določbe pogodbe iz l. 1864, ob veljavo po podpisu lausanske mirovne pogodbe s strani Francije in Anglije.

Italija grozi z izstopom iz Društva narodov. Kakor angleška vlada, tako je dala tudi italijanska vlada svojemu zastopniku v svetu Društva narodov določena navodila. V smislu teh navodil se bo moral g. Salandra, ki je predsednik italijanskega zastopstva v Društvu narodov, izreči proti angleškemu stališču. Z vprašanjem navodil italijanskemu zastopstvu se spravlja v zvezo prihod v Rim člana italijanskega zastopstva v Društvu narodov posl. Giurati. Včeraj dva daljša pogovora, nakar je zopet odpotoval v Zenevo.

Med novimi dogodki današnjega dneva vzbuja posebno pozornost italijanska pretnja z izstopom Italije iz Društva narodov.

Kakor doznavamo — piše današnji »Messaggero« o tej stvari — je narodna vlada odločna, da se ne vda obstrukcijskim potezom, ki jih dela Grčija s pomočjo svojih zaščitnikov. Grška vlada skuša, kakor je znano, presaditi svojo zadevo v Italijo v Društvu narodov, v katerem upa da najde pomoč drugih vlad in priliko za nove spletke in nova zavlačevanja. Gospod Mussolini je trdno odločen zastopati stališče, da Društvo narodov ni kompetentno, da bi sodilo o čisti in dostojanstvu Italije. V tem smislu je brzojavil posl. Salandri v Zenevo in je dal natančne navodila posl. Giurati, ki je prišel v Rim in s katerim se je posvetoval včeraj. Ako bi svet Društva narodov hotel kljub temu soditi o italijansko-grškem sporu, si bo italijanska vlada postavila vprašanje, ali je primer, da ostane še nadalje v Društvu narodov ali da takoj izstopi iz njega.

Mussolinijev pogovor z dopisnikom »Daily Maila«

Ker so znani tenzi stiki »Messaggera« z vladnimi krogi, ima gornja vest vso veljavo poluradnega obvestila. Še jasneje pa se izrcili Mussolinijev stališče v pogovoru, ki ga je imel danes z dopisnikom londonskega »Daily Maila« g. Ward Price. Ako bi bil na mojem mestu kak angleški državnik — je izjavil g. Mussolini med drugim — bi postopal kakor jaz in bi storil prav. Brodovju sem ukazal, naj zasede Krl, ker poznam Grke in ker vem, da bi ne dobil nikdar nič od njih, ako bi ne imel v rokah takega jamstva. Sedaj imam to jamstvo in ga bom držal, dokler Grčija ne plača. In če iz kakršnegakoli vzroka ne plača, bom držal Krl brez konca, saj je bil ta otok skozi štiri stoletja beneška posest. Nimam namena izvršiti novih zasedb, razen v slučaju, ko bi Grki napadli italijanske državljanke in njih imetje. V tem slučaju bi bil prisiljen začeti takoj z vojaško akcijo. Na vprašanje dopisnika, kaj bi storil, ako bi Društvo narodov protestiralo, je rekel g. Mussolini, da bi ne priznal takega protesta in da bi znalo priti do tega, da Italija izstopi iz Društva narodov. Na pripombo g. Ward Price, da se je bati, da bi znala izbruhniti vojna na Balkanu, je g. Mussolini izjavil, da ne bo nikake vojne, ker da ima Jugoslavija mnogo razlogov, da se izogiba zapletljavim. Bil je čas, da se ena ali druga imetje med malih balkanskih držav pouči, da Italija ni neznatna država, temveč velika, ki je močna sama na sebi.

Nervoznost malih držav

Naravna posledica Mussolinijeve politike napram Grski je ta, da se čutiljo zastopniki malih držav v Zenevi prisiljene se medsebojno posvetoovati o svojem stališču. Po neki brzojavki pariškega lista »Matin« iz Zeneve, je imelo več zastopnikov malih držav tamkaj sestanek, na katerem je bilo sklenjeno, da napravijo te države skupno manifestacijo. Uputi je — dostavila list — da se ta trik poleže, toda neobhodno potrebno je, da pride italijansko-grški spor v pretes takoj v začetku zasedanja sveta Društva narodov. Male države hočejo vedeti, ali jih je Društvo narodov v stanu varovati ali ne proti takim nasilnostim, kakršna se je zgodila na Krlu, in zelo verjetno je, da bo svet Društva narodov zopet razpravljal o zadevi že tekom današnjega dne.

Društvo narodov proti vmešavanju?

Včeraj se je otvorilo IV. zasedanje Društva narodov. Za predsednika je bil izvoljen kubanski zastopnik Della Torrienta. Po izvolitvi predsedstva so se vršile volitve v posamezne komisije.

Iz Aten prihaja vest, da je bila grška vlada uradno obveščena od Društva narodov, da to poslednje odklanja svoje posredovanje, ker se Italija odločno protivi vsakemu vmešavanju v italijansko-grški spor. Vest ni še potrjena.

Mussolinijev izjave v ministrskem svetu o italijansko-grškem sporu

RIM, 4. Predpoldne se je vršila seja ministrskega sveta, katere so se udeležili vsi vladni člani. Ministrski predsednik Mussolini je v naglici govoril tudi o zunanjem političnem položaju in seveda v prvi vrsti o italijansko-grškem sporu. Omenil je, da je pričelo evropsko javno mnenje menjati svoje zadržanje ter da se množijo glasovi,

ki odobravajo italijansko akcijo. Italijansko javno mnenje je bilo zelo presenečeno in globoko ranjeno radi zadržanja večine angleškega tiska. »Upam, da nadaljeval Mussolini, da bo ta pekoča lekcija političnega realizma, ki nam prihaja z onkraj Rokava, končnoveljavno ozdravila Italijane one bolezni »konvencionalnih fraz«.

Kar se tiče Društva narodov, je znano, da se kaže z njegove strani nagnjenje, da bi ono prevzelo nalogo rešiti spor; toda to je absolutno nedopustljivo. Italijansko odposlanstvo bo vztrajalo na stališču, da ni Društvo narodov pristojno v tej zadevi; ako se svet Društva narodov izrazi za pristojnost, bo stala Italija pred alternativno: ostati v Društvu ali izstopiti iz njega. Odločil sem se že za poslednje. Prosim, da se ministrski svet izrazi, ali se strinja s temi navodili, ki sem jih včeraj dal Giurati in ki jih bo obrazložil Salandra v svetu Društva narodov.« Ministrski svet je brezpogojno pristal na Mussolinijeve smernice v zunanji politiki.

Poslaniška konferenca bo vodila preiskavo umora italijanske misije

PARIZ, 4. »L'Intransigeant« poroča: Poslaniška konferenca bi se bila morala sestati včeraj; toda radi odsotnosti nekaterih članov je morala sestanek odložiti. Od lastnih vlad ni konferenca prejela nikakih navodil, naj se ne zanima za italijansko-grški spor; nasprotno, zd se, da bo izvedla preiskavo umora do konca kakor je to storila ob priliki umora poveljnika Montalegre leta 1921 v Gornji Slezijski.

Amerika za posredovanje Društva narodov

LONDON, 4. Po vesteh iz Washingtona bo imel Hughes v nedeljo govor, v katerem bo govoril tudi o italijansko-grškem sporu. Javno mnenje je za posredovanje Društva narodov in je nasprotno Italiji.

RIM, 4. Amerikanec Kennedy, kateremu je bila poverjena zaščita beguncev iz Male Azije na Krlu, je zapustil otok v znak protesta proti dejstvu, da so italijanske vojne ladje ubile pri obstreljevanju Krla več civilistov. Agencija Stefani objavlja daljše obvestilo, v katerem naglašajo, da bi bil moral g. Kennedy protestirati proti poveljniku grške trdnjave, ki ni smatral za potrebno, da bi begunce obvestil o nevarnosti, katere jim je pretela.

Italijanski poslanik pri Poincaréju

PARIZ, 4. Včeraj popoldne je sprejel ministrski predsednik Poincaré italijanskega poslanika barona Romano Avezana.

Jugoslavija

Jugoslavija in italijansko-grški spor.

BEOGRAD, 4. Za danes je sklicana važna seja ministrskega sveta. Takoj po povratku kralja z Bleda bodo sprejeti v daljši avdijenci od kralja namestnik ministrskega predsednika, prometni minister dr. Velizar Janković, minister pravde dr. Niko Perić kot zastopnik zunanjeje ministra. Takoj po končani avdijenci bo daljša seja ministrskega sveta pod predsedstvom kralja. Seja se ima vršiti danes. Predmet razprav je zunanje-politična situacija in stališče jugoslov. vlade napram italijansko-grškemu konfliktu. Ministrski predsednik Nikola Pašić prekine zaradi važnosti dogodkov svoje bivanje v inozemstvu ter prispe še tekom teh dni v Beograd. Tudi zunanji minister dr. Ninčić prekine svojo udeležbo na seji Društva narodov v Zenevi ter prispe v Beograd.

Tekom zadnjih dveh dni ni bilo važnih političnih dogodkov. Vlada pazljivo sledi razvoju dogodkov in konfliktu med Grsko in Italijo. Na tem konfliktu je zelo zainteresirana. Predsednik ministrskega sveta Pašić se v kratkem povrne. Zunanji minister je iz Zeneve obvestil predsedstvo vlade, da se tekom tega tedna prispe v Beograd zaradi važnih zunanje-političnih dogodkov.

Nemčija

Nemški tisk o Stresemannovem govoru v Stuttgartu — Večina tiska razen glasil desnice pozdravlja Stresemannove izjave

BERLIN, 4. Medtem ko »aspisje«, ki je v rokah desnice, ne odobrava Stresemannovega govora v Stuttgartu, piše »Stuttgarter Tagblatt«, da je govor važna politična manifestacija, ki vsebuje neštivilne dokaze gotovega in odločnega zadržanja ter obenem dokaze jasneje razumevanja tega, kar je potrebno. »Boersenzzeitung« pravi: Ves svet bo moral priznati, da pomeni Stresemannov govor velik korak nasproti končnoveljavni rešitvi odškodniškega vprašanja. »Vossische Zeitung« piše, da je bil govor izraz razpoloženja vodilnih krogov v Nemčiji za sklenitev sporazuma ter obenem poziv na francoske vodilne kroge, naj ravno tako pokažejo s preciznimi predlogi na javen način in brez vsakih rezerv isto razpoloženje. »Vorwärts« ugotavlja, da se zunanja politika Nemčije boljša. Vlada se zaveda, piše omenjeni list, da nas bo mogla edino čvrsta delavnost obvarovati pred kaosom, ki nam preti. Kancelar skuša dovesti do sporazuma s Francijo, toda pri tem ni opustil pravic do suverenosti nemške države.

Avstrija

Prvi mednarodni kongres varnostnih organov

DUNAJ, 3. Danes je bil otvorjen prvi mednarodni kongres varnostnih organov; prvi otvoritvi je bil navzoč tudi kancelar Seipel. Delo bo trajalo do 8. septembra. Na kongres so prišli zastopniki policijskih oblasti skoro vseh civiliziranih držav.

Otvoritev vzorčnega velesejma na Dunaju.

DUNAJ, 4. Včeraj je bil tu otvorjen V. mednarodni vzorčni velesejem. Poseben oddelek je posvečen poljedelstvu. Danes je velesejem obiskal predsednik milanskega vzorčnega velesejma on. Nava.

Strašanska katastrofa na Japonskem

150.000 žrtv v Tokiju. - Nepopisne ruševine. Delovanje vulkanov. - Otoki preplavljeni z ognjem. - Prva pomoč iz Amerike.

LONDON, 4. Vesti iz Japonskega pravijo, da je samo v Tokiju in Yokohami našlo 100.000 ljudi smrt pod ruševinami. V Tokiju so se prikradli plameni od arzenala, ki je vsled tega zletel v zrak. Cesarica palača je utrpela le malo škode. Drugače je skoro vse mesto Tokio popolnoma porušeno, ohranil se je le okraj Ushigot in del okraja Aoyamadori. Skoro vsa poslopja iz cimenta so se zrušila. Okraj Fugawa je bil preplavljen od pomorskega potresa. Ni mogoče identificirati nobene hiše v okrajih Anakusa in Yokosuka.

Enoskima, sveti otok in letovišče, kakor tudi Kamakura sta preplavljena od ognja, ki bruhla neprenehoma iz vulkana na otoku Oshima. Poveljni divizije v Natelyji je prejel poročilo od nekega letalca, kjer je rečeno, da se ni moglo leteti nad mestom v primerni višini za opazovanje, in to radi sile plamenov in zadušljivega dima. Iz Nikka, bivališča cesarjeve družine, se ne poroča o kaki škodi. Tu je bilo v cesarjevi palači pripravljeno pribežališče za nesrečneže, ki so ostali brez strehe, brez hrane, brez vode. Poročila o bitji in žitju zunanjih diplomatov in drugih tujecev v Tokiju niso še došla. Medtem pa se poroča, da sta se zrušili poslopji Yokohamske banke in Grand Hotela. Inozemska kolonija računa, da je že v Yokohami 100.000 mrtvih. Vsi trgi na Japonskem so zaprti. V nedeljo jutraj je bila na ministrskem svetu sklenjena proglastitev obsebnega stanja, ustanovljen je bil urad za pomoč pribežnikom. Zračna brzojavka poroča, da so ostali uradi v Yokohami nedotaknjeni in da je bilo tudi tam proglašeno obsešno stanje. Medtem ko je prestolnica gorela, se je novi ministrski predsednik Yamamoto podvil ter sestavil novo vlado.

Zadnje vesti poročajo, da je sinoči nova vlada prevzela svoje posle. Živeč in pitna voda prihaja v Tokio iz Ozake. Zatrjuje se, da je princ-regent živ in zdrav.

Veliko prebivalcev Yokohame se je še pravčasno rešilo na krovu nekega parnika. Aeroplani so odpluli iz Jagore proti glavni mestu, da se prepričajo na lico mesta o položaju.

Brzojavka iz Ozake poroča, da je guverner odposlal sledečo zračno brzojavko: »Izgube na človeških življenjih se računajo na 10.000 oseb. Nimamo ne vode ne živeža. Poslajte nam takoj živila.«

Druge brzojavke prinašajo še sledeče podrobnosti: Prvi potresni sunki so bili silni in so trajali nad 6 minut. Po kratkem predsedku se je pričela vsa zemlja trepeti proti 14. uri v soboto in se je to gibanje nadaljevalo skozi polnoč. Mesto Mamazu, eno cesarskih rezidenc, oddaljeno od Tokija 130 kilometrov in ki je štelo 13.000 prebivalcev, je popolnoma izginilo.

Predsednik Zedinjenih držav Coolidge je izrazil cesarju sožalje ter mu ponudil takojšnjo pomoč.

OZAKA, 4. Minister za mornarico računa na 150.000 žrtv v samem Tokiju.

WASHINGTON, 4. Državni oddelek za mornarico naznanja, da so bile vse ameriške ladje v vodah skrajnega vzhoda stavljene na razpolago japonskega admiraltaja. Več ladij ameriškega brodarstva je na poti proti Yokohami z živčevim in zdravili.

Ljudstvo umira za lakoto.

PARIZ, 4. Zadnje vesti potrjujejo brezprimne posledice katastrofe na Japonskem. Govori se o 250.000 mrtvih. Skoro polovica preostalih je umrla za lakoto. Princ-regent vodi iz palače v Askasaku delo za pomoč. Po poročilih iz Londona bo prestolnica začasno prenešana iz Tokija v Kiolo ali v Ozako. Glavni sunk je bil zaznamovan opoldne, ostali sunki so se ponavljali do večera. Na tisoč krajih je pričelo goreti vsled poškodb plinskih naprav. Ogenj je spremljal silen veter. V samem Tokiju je bilo porušeni 200.000 hiš. Srednji del mesta je tako postal obširno in pusto pogorišče. Po ulicah leži vse polno mrljev. Vsi razpoložljivi oddelki armade opravljajo svojo službo za pomoč nesrečnim na lico mesta. Svetilniki so se zrušili, tako da je plova skrajno nevarna. Iz Tokija brzojavljajo, da je bil ministrski predsednik umorjen.

Svečana proslava 13. stoletnice smrti sv. Kolumbana — Predsednik Irske svobodne države na proslavi

BOBBIO, 3. Vse mesto je polno gostov, ki so prihiteli v to, sicer malo mestce v Lombardiji, da počastijo ostanke sv. Kolumbana, ki so shranjeni v baziliki, nazvani po svetniku samem. Proslava 13. stoletnice smrti sv. Kolumbana bi se bila morala vršiti že l. 1915; kajti sv. Kolumban je umrl l. 615; toda radi vojne je bila odložena na letos.

Kako Irci spoštujejo svoje velike moze, nam lepo kaže njihova številna udeležba pri proslavi. Toliko jih je po mestu, da bi človek mislil, da je mesto Bobbio kje na Irskem.

Prvega dne proslave je kardinal Legato sprejel vdanostno izjavo škofov, med katerimi je bilo več Ircev, v baziliki sv. Kolumbana ter tam opravil službo božjo. Vest, da se udeležijo proslave tudi predsednik Irske svobodne države so sprejeli udeleženci z velikim navdušenjem. Včeraj ga je pričakovala na trgu pred katedralo številna množica ter zastopniki svetnih kakor tudi cerkvenih oblastev. Predsednik Cosgrave je prispeł v družbi z naučnim ministrom Mac Swiney-em. Takoj so ga obstopili irski nadškofje iz Dublina, Corka in Tuama. Po kratkem prisrčnem pozdravu se je podal v

veličastnem sprevodu, katerega se je udeležila poleg 8 škofov in mnogih duhovnikov brojebrna množica, v baziliko sv. Kolumbana, kjer se je pomudil več časa pred kriptno svetnika, oznanjevalca svobode. Na kripti je vrezan napis: Si tollis, liberas, tollis dignitatem! (Ako komu odvzameš prostost, si mu s tem odvzel tudi človeško dostojanstvenost!)

Po slavlju se je vršil banket. V kratkem nagovoru je Cosgrave povdaril veliko pomembnost dneva, ko je mogel on, kot vladni zastopnik Irske svobodne države prvič po tolikem času počastiti ostanke enega izmed najslavnejših sinov irskega naroda.

Sv. Kolumban je bil rojen okoli l. 550. v pokrajini Leinster na Irskem. Na Burgundskem je oznanjeval Kristusovo vero kot menih ter ustanovil tam veliko samostanov. Radi njegovih ostrih govorov, v katerih je bil tudi vladarje radi krivic, ki so jih storili svojim pod-

ložnikom, ga je l. 610. kralj izgnal. Od tu se je podal v Porenje ter se pozneje preselil v Lombardijo, kjer je ustanovil samostan Bobbio. Tu je tudi l. 615. umrl. Njegovi ostanke so shranjeni v baziliki v Bobbio.

Otvoritev zasedanja Društva narodov.

ZENEVA, 4. Včeraj ob 11. je Društvo narodov otvorilo svoje četrti zasedanje. Navzočni so bili zastopniki skoraj vseh držav članic Zveze. Od italijanske delegacije so prisostvovali otvortivi Salandra, Scialoja, Tosti di Valmura, Cavazzoni, Bonin Longare, Bignami in Coppola. Japonski delegat baron Ishii je prevzel predsedništvo ter naglasil v svojem otvoritvenem govoru dve glavni vprašanji v zvezi s danim mednarodnim življenjem — mir na vzhodu in reparacije. Povdarjajoč, da ovira odsotnost Amerike, Rusije in Nemčije delovanje Društva narodov, je predsednik izrazil nado, da bodo v kratkem času še odprta vprašanja med raznimi državami našla svojo rešitev, tako, da se bo ves svet lahko posvetil delu pravega in resničnega miru.

Zdravnik, ki je kmalu potem prišel z avtomobilom na lice mesta, je doživel, da je mladit zadel številne poškodbe in praske po glavi in po vratu; poleg tega si je tudi hudo pretresel možgane. Posređenca so nezavestnega prepešali v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v nevarnem stanju v kirurški oddelki.

Na podlagi dokumentov, ki jih je imel pri sebi, so mladeniča spoznali za 25-letnega kmeta Alojzija Ukmar, stanujočega v Sežani št. 142.

Iz tistinskega dnevnika. V odsotnosti Ivana Erdoedi, stanujočega v ulici Cologna št. 62, so se neznani zlikovci s pomočjo ponarejenih ključev splazili v njegovo stanovanje ter ukradli razno posodo, perilo in oblek v skupni vrednosti okoli 4000 lir.

Tatvina je bila naznanjena orožnikom v ul. Luigi Ricci.

Pri družini Haag, stanujoči v ulici Cesare Battisti št. 6, je že del časa služila 18-letna Marcela Momiche. Haagovi so bili zadovoljni z njo, ker je bila deklica pridna in zanesljiva. Nekega lepega dne pa je Momicheva izginila, ne da bi povedala Haagovim vzroka svojega odhoda. Par dni potem je gošpa Haag zapazila, da ji je zmanjkala navratnika iz biserov, vredna približno 2000 lir.

Gospojin sum je takoj padel na pobego služkinjo. Naznanila je zadevo na kvarturi in predvčerajšnjim so policijski agenti zasledili Momichevo ter jo aretirali. Pri zaslišanju na kvarturi je deklica priznala, da je ukradla navratnico, katero je potem prodala nekemu neznanu. Deklica je bila pridržana v zaporu.

Ker sta obdolžena, da sta ukradla iz stanovanja zasebnice Klare Paduani, stanujoči v ulici Chiozza št. 49, par oblek in nekoliko perila v skupni vrednosti okoli 1000 lir, sta bila aretirana brata Ivan in Rino Franzolini. Aretirana je bila tudi neka Brumatti, ki je hranila ukradene predmete.

Pri padcu si je zlomil nogo. Sinoči okoli 19. se je 56-letni delavec Henrik Minotti, stanujoči v ulici Sporcavilla št. 1, spodrsnil na trgu Pontorosso na olupku lubenice in padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo. Z avtomobilom rešilne postaje so ga prepešali v mestno bolnišnico.

Strelivo med premožom. Železniškega kurjaka Martina Pirkko, starega 44 let, stanujočega v ulici Calvota št. 6, je včeraj predpolno doletela čudna nesreča. Mož je namreč doma v kuhinji zanelil v štedilnik; v ogenj je naložil tudi premož. Med premožem se je najbrž nahajal kak nezapočen puškin naboj, kajti nenadoma je v ognju močno počilo in Pirkko je začutil hude bolečine na levi roki; trije prsti so mu bili razmesarjeni. Sosedje, ki so vsled poka in bolečnega vpitja ranjenca, prišli v kuhinjo, so poklicali na lice mesta zdravnika rešilne postaje. Prišli so na lice mesta, je ta doživel, da ima Pirkko na ranjeni roki več prstnih členov zlomljenih. Ranjenca so prepešali v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelki.

Vesti z Goriškega

Slovenski jezik izgnan tudi iz sodnih na deželi. Te dni je razposlal predsednik goriškega tribunala na sodnje po doželi okrožnico, v kateri se zapoveduje sodnikom vračati vse vloge, sestavljene v slovenskem jeziku, če ni obenem priložni tudi italijanski prevod vloge. Odslej bo razpravni jezik italijanski in seveda tudi zapisnik se bo moral sestavljati v italijanskem jeziku. Sploh so se zdaj raztegnjene vse one jezikovne odredbe, ki so bile izdane za goriški tribunal in pretruditi na podeželne sodnje.

Kakor smo pred nedavnim časom poročali, so se vsrile iz Trsta poizvedbe pri predstojnikih okrajnih sodnij, ali se lahko brez ovir uvede tudi pri okrajnih sodnijah na deželi uradovanje v italijanskem jeziku. Čeravno se nahajajo naši sodniki v položaju pravih sužnjev, ki morajo čisto iz strahu pred premeščenjem ali odstavitvijo postopati proti svoji vesti in prepričanju, vendar so menda vsi enodušno odgovorili, da je uvedba izključno italijanskega uradovanja nemogoča, ker pretežni del slovenskega prebivalstva ne obvladuje sloh ali vsaj v zadostni meri italijanske. Navzlic temu so gospodje iz Trsta dali goriškemu vrhovnemu sodništvu nalog, da izbere slovenščino tudi iz sodnih na deželi.

Ze s prejšnjimi in sedaj s to najnovejšo odredbo o uradnem jeziku na sodnijah je prizadet slovenskemu ljudstvu strahovit udarec. Pa pustimo tarnanje o človeških in narodnih pravicah in postavimo se na stališče »Nove Dobe«, za katero so pravice docela postranskega pomena, glavna stvar sta ji polna »mavha« in sit želodec, postanimo »modri državljani« in presojajmo celo zadevo iz zgolj materijalnega, praktičnega vidika.

Ogromna večina našega ljudstva bodisi sploh ne zna italijansko ali pa jo lomi le za silo, pa tudi večina onih redkih Slovencev, ki v govoru dobro obvladujejo italijansko, ni sposobna sestavljati pisemne vloge v italijanski in tudi razume jih ne, ker se v njih nahajajo pravniški izrazi, ki se le redko upotrebljavajo v vsakdanjem življenju. Ta nesporna okolnost bi imela za posledico, da se bo moral naš človek vedno, ko bo imel posla s sodnijo, pa naj si bo zadeva še tako malenkostna, obračati bodisi na odvjetnika, bodisi na tolmača ali pa na kakega drugega.

Kotija je že čakala pred vrati in Tjoka je že bil v njej med dvema zabojema, med klobuki in med šali.

»Kaj bežimo?« je vprašal ves vesel.

»Da, sem odvrnila in ga objela. Voz je že bil v teku.

»Zakaj, zakaj bežimo? Smo li kaj ukradli?« Ob teh besedah mi je kri vzplamtel.

»Eliza! sem šepetala. V predalu pisalnice je bil denar.

»Da gospa.

»In kaj si storila?«

»Bodite mirni gospa, vzela sem ga.

»Vzela si!«

»Da gospa, tu je.«

In Eliza je zadovoljno potrkala po torbici iz črnega usnja.

Pokrila sem si obraz.

Ukradli smo nekaj!.

Takoj z meje sem brzojavila Prilukovu. Hotela sem, naj bi se vrnila Eliza z denarjem, a ona me ni hotela pustiti same.

»Pomislite gospa, kaj bi vi počela sama po svetu s sinom, ako bi me gospod odvjetnik ubil?«

»Res je, pravim. Toda zakaj naj bi vas ubil?« dostavim.

»Ah, vzdihuje Eliza. Postal je tako čuden.« In po kratkem odmoru dostavi: »Postali smo vsi tako čudni.«

Res je bilo. Tudi jaz sem tega zavedala. Postali smo zelo čudni.

italijansčine večšega človeka. Ti ljudje pa ne bodo delali zastoj, ampak bodo zahtevali za svoje delo tudi plačilo. Dosedaj je naše ljudstvo — posebno na deželi in zlasti v nespornem postopanju — izhajalo brez odvjetnikov in raznih drugih posredovalcev potom neposrednega stika s sodnijo, toda od sedaj nadalje si bo moralo ob vsakem stiku s sodnijo najeti bodisi odvjetnika ali pa tolmača. Po našem mnenju je to eden iz najkrivičnejših, najhujših in najtežjih davkov, ki so nam ga dosedaj naložili naši velikodušni gospodarji.

Ravnokotno pomenijo te odredbe vnebovpijočo krivico v sodnem postopanju. Ze večkrat se je v tem listu pisalo, da so moderni civilno-pravdni redi zgrajeni na načelu neposrednega stika strank s sodnikom, na načelu, katero si so usvojili vsi kulturni narodi. To načelo nam pa odredka država, ki ni hotela prevzeti nikakega jamstva za zaščito manjšin, češ da je njena kultura najboljša jamstvo za pravilno postopanje napram narodnim manjšinam. Kako naj sodnik potom tolmačev, ki čisto sami ne znajo pravilne slovenščine, zadobi ono notranje prepričanje, ki mu je potrebno za razsodbo? Vseled mnogih skušenj smo uverjeni, da je marsikdo iz naših ljudi izgubil pravdo ali da sedi, kar je že huje, po nedolžnem v zaporu samo vsled tega, ker je tolmač krivo prevajal ali pa ker je sodnik slabo razumel razne izjave strank in prič. Celu v Jugoslaviji in to v takih sodnih okrajih, v katerih ne prebiva niti ena italijanska družina, zaslišujejo po naših podatkih sodniki italijanske priče in stranke če le mogoče v italijanski.

Predsednik Brelich je izdal, kot smo že poročali, naredbo, s katero se prepoveduje sodnikom govoriti z odvjetniki in strankami slovensko; žal da se ta naredba ne žvaja, kajti sodniki navzlic temu zaslišujejo one priče in stranke, ki ne znajo italijansčine, še vedno v slovenščini. Ko bi se namreč ta naredba izvajala z vso strogostjo, bi g. Brelich uvidel, kako absurdna je uvedba izključno italijanske uradnega jezika, kajti na goriškem tribunalu in na goriški sodniji bi moralo biti na razpolago najmanj 30—40 tolmačev in delo, ki že tako strašno zastaja, bi se najmanj podvojilo če ne potrojilo.

In to postopanje vlade napram slovanski manjšini v Italiji imenuje list, ki je pisan v slovenščini, kot naravno posledico aneksije, odgovor justičnega ministra na interpelacijo našega poslanca smatramo za povsem logičnega!

Dobravljje. (Vipavci, pozor!) Bralno in pevsko društvo v Dobravljah na Vipavskem priredi dne 9. septembra t. l. prireditve v korist »Dijaške matice«. Na sporedu bo petje društvenega pevškega zbora, tamburanje, 2 veseliorgi: »Raztresenca« in »Pot do srca«, kupleti in deklaracije. Po veselicah se bo vršila prosta zabava ob udarjanju dobavskih tamburašev, srečolov z bogatimi dobikali in šaljiva pošta. — Vi vsi, ki ljubite zabavo in vi, ki vam je na srcu blaginja našega revnega dijaštva, v Dobravljje!

V Knežaku so te dni tatovi s ponarejenimi ključji vdrli v občinsko pisarno in odnesli zelo blagajno, katero so zunaj vasi razbili. V blagajni je bilo le 436 lir. Opozorjamo županstva, naj večje vsote denarja jemljejo s seboj.

Vesela na Srpenci. — Bralno društvo »Stol« na Srpenci priredi na Marijin praznik, dne 8. septembra ob 4. uri popoldne vrtno veselico s pevskimi točkami in kmečkimi žalogi v 3. dejanjih »Užitkarji«, ki jo je spisal naš goriški rojak Alojzij Remec. Igralci se vestno pripravljajo, da dostojno uprizorijo to prelople igro, ki je morda najboljša slov. ljudska žaloigra. Vsi, ki želite preživeti par lepih ur in ki vam je procvit ljudskega kulturnega življenja pri srcu — prihitite v soboto na Srpenco v največjem številu!

Gorica. Dram. odsek akad. društva »Adrija« napravi tokom meseca septembra dramsko turnejo po Julijski Krajini. Program je obširen in zanimiv. Med drugim se bo izvajala pri nas še nepoznana drama »Mrak« in burka »Na skok«. Igralci se bodo predstavili najprej v Ajdovščini in sicer dne 8. in 9. septembra nato 15. septembra v Idriji in 16. septembra v Sv. Luciji ter nazadnje tudi v Postojni dne 22. septembra in dne 23. septembra v Ilirski Bistrici.

Program je za vse omenjene kraje enak, event. se bo pri boljših razmerah v kakem kraju dodala še kaka zabavna točka.

Sorojake v teh krajih opozarjamo na te akademske prireditve in jih vabimo, da se jih polnoštevilno udeležijo.

Iz Podmelca. Veselico, ki so jo podmetli dijakci namenavali prirediti v korist »Dij. Matice« dne 26. avgusta t. l., a so jo morali preložiti na nedeljo, dne 2. septembra, se vsled nedostavitve dovoljenja preloži na nedoločen čas.

Borzna poročila.

Tečaji:		
Cosulich	303	
Dalmatija	289	
Gerolmich	2160	
Libera Tristina	406	
Lloyd	1415	
Lussino	640	
Martinolich	132	
Oceania	110	
Premuda	590	
Tripostich	283	
Amplex	468	
Cement Dalmat	285	
Cement Spalato	325	
Valuta na tržaškem trgu:		
ogrskje krome	0.11	0.15
avstrijske krome	0.0390	0.0840
čehoslovanske krome	69.90	70.25
dinarji	24.40	24.60
leji	10.50	11
marka	0.002	0.0003
dolarji	23.40	23.55
francoski franki	132.75	134.25
švicarski franki	428	428
angleški funti papirnati	106.70	107

Poslano*)

Podpisana preključem vse žaljivke, ki sem jih izrekla proti gospè Luini Justini, jo prosim odpuščenja in ji priznavam popolno poštenje.

Terezija Godina.

*) Za šlanke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon velewa.

Mali oglasi

PRODAM radi odpotovanja sobo iz trdega lesa in belo lakirano kuhinjo. Sv. Mre Magd. zg. 272. 1212

SIVALNI STROJ »Singer« za krcjača ali čevljarja se prod. Via delle Mura 5, III. 1213

POLOVICA hišice na prodaj. Kuhinja, 2 sobi in sobica, vrt z dvema vodnjakoma. Via Enrico Toti (prej Olmo) 3, IV., Ronchi. 1214

SIVALNI STROJ »Singer« zajamčen se prod. na obroke. Kupujejo se stari, sprejemajo se popravila. Acquedotto 25. 1215

URARSKI učenec se sprejme takoj. Ivan Bizjak, urar, Postojna 191. 1199

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče, plač. jama postrežba. Govori slovensko. Via Giulio 29. 1207

SREBRO, zlato in briljante plača več kot drug. Pertot, via S. Francesco 15, II. 4

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 855

Domače je le domače

so dejale nekdanje naše gospodinje in zahtevale povsod le domače testenine „PEKATETE“.

So najcenejše, ker se zelo nakuhajo.

Zdravnik

dr. J. Bačar

v Gorici viale XXIV Maggio (vita tre re) 9.

se je vrnil in zopet ordinira za pljučne in notranje bolezni.

Šola Berlitz

Trst — Via Torre bianca 21, III. Začetek novih tečajev in privatnega pouka v angleškem, francoskem, nemškem, italijanskem, španskem, portugalskem in arbohrvatskem jeziku tekom tekočega tedna. Posebni tečaj v italijanski za začetnike in tečaj za spopolnitev. Pouk dajejo diplomirani profesorji dotične narodnosti. Pojavnika in vpisovanja: vsak dan od 9 do 21, Via Torre bianca 21, Trst. (54)

Odhodi in prihodi vlakov

JUŽNI KOLODVOR.

Trst, Tržič, Cervinjan, Portogruaro — Benetke.

Odhodi: 0.15 o.; 5.— eks.; 5.35 brz.; 9.40 o.; 10.10 brz.; 14.— eks.; 15.40 o.; 18.— o.; 19.05 eks.

Dohodi: 0.40 eks.; 5.40 o.; 8.15 o.; 10.05 eks.; 14.— brz.; 15.40 eks.; 19.23 o.; 23.25 eks.

Trst, Gorica, Kormin, Videm (Udine).

Odhodi: 6.05 o.; 8.— o.; 9.40 o.; 13.10 o.; 16.40 brz.; 18.— o.

Dohodi: 8.15 o.; 10.45 o.; 12.40 brz.; 16.50 o.; 18.50 o.; 22.45 o.

Trst, Nabrežina, Divača, St. Peter, Postojna.

Odhodi: 0.40 eks.; 5.15 brz.; 7.00 brz. 8.30 o.; 11.00 brz.; 16.10 o.; 19.45 brz.

Dohodi: 3.30 eks.; 7.15 o.; 9.25 brz.; 12.20 o.; 18.30 brz.; 20.30 o.; 21.20 brz.; 23.50 o.

KOLODVOR PRI SV. ANDREJU (državni).

Trst, Koper, Buje, Poreč.

Odhodi: 5.40, 8.50*, 12.35, 18.30*.

Dohodi: 8.30*, 12.30, 17.55*, 21.25.

Trst, Gorica, Podbrdo.

Odhodi: 5.35 brz.; 6.10 o.; 16.30 brz.; 17.25 o.

Dohodi: 7.45 o.; 12.25 brz.; 21.15 o.; 23.45 brz.

Trst, Herpolje, Buzet, Pula.

Odhodi: 5.25 o.; 12.55* brz.; 18.25 o.

Dohodi: 7.35, 10.05 o.; 15.50* brz.; 21.32 o.

* Ne vozi ob nedeljah.

PODLISTEK

ANNIE VIVANTI;

KIRKA

Roman Marije Iarnovske. — Postlovenila G. B.

Nekega dne, ko sva bila za hip sama na terasi, sem mu rekla naglo: »Pavel, odpotujeva od tu. Odpotujeva naglo, ne da bi komu o tem kaj povedala.«

Kamarovski se je zasmejal. »Kakšna čudna misel! Zakaj? Se ne počutiš dobro tu?«

»Ne Pavel. ne!« Je nekdo, ki me zalezuje —

»Te zalezuje? Ah, in zato si tako čudna?«

»Da, zato.«

»Povej mi kdo je, vpraša on čuvajoče.«

»Ne povprašaj. Ti povem — ti povem pomel.«

»Kakšna romantična glavica!« je rekel, božajoč mi lice.

In jaz sem se čutila zbog njegove mirnoti okoro užaljeno. Hudo mi je bilo, ker se je kazal, kot da ne bi hotel o stvari več povpraševati.

Dozdevalo se mi je, da bi moral biti v tem slučaju bolj nemiren, bolj razveden, ako bi me ljubil. Nisem razumela — joj mene! nisem razumela nikdar njegovega navičnega in plemenitega zaupanja v me! Razburilnici, med ka-

terimi sem do sedaj živel, so me napravili občutljivo; da ne bi trpela, sem morala gledati kako drugi trpijo; da sem zamogla verovati v njihovo ljubezen, je bilo potrebno, da oni dvomijo o moji ljubezni, da sem oživela, sem morala vcepiti trpljenje.

»Ljubezen enaka vse dni, ljubezen mirna, globoka, mehka, jasna — ni bila zame ljubezen. Nisem poznala. Nisem je poznala. Nisem je videla nikdar. Ne oni dan in nikdar nisem verjela, da bi me Kamarovski resnično ljubil.«

Dogovorila sva se, da odpotujem takoj še isti večer s Tjoko in Elizo; ostavila naj bi tam vso prtljago, na kar bi uredil Kamarovski po najinem odhodu. Dohitel bi nas z Granjo na Dunaju; potem bi šla skupaj v Orel, kjer je moral biti navzočen, da uredi neko zadevo.

Oni večer, ko sva obedovala skupno z grofom (Prilukov je sedel kot vedno pri sosedni mizi) je prišla k nama Eliza in rekla:

»Oprostite gospa grofica — gospod Tjoka je zunaj in vam hoče voščiti lahko noč.«

»Pa zakaj ne bi prišel?« sem rekla glasno, hotela govoriti naravno.

»Noče,« pravi Eliza, sklonivši glavo. Ideja, s katero sva hoteli varati Lohengrina, jo je bolj bolela, kot trpljenje, ki nam ga je povzročal Lohengrin.

»Dovolite en hipček —« sem rekla grofu, in sem se dvignila, — vrnem se kmalu! —

Koj ko sem dospela v vežo, me je ognila Eliza s širokim plaščem.

Tiskarna „Edinost“ v Trstu

izvuršuje vsa tiskarska dela točno in solidno

Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20